

แนวคิดในการจัดการมาตรการที่มีใช้ภาษีเป็นรายสาขา ภายใต้ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (RCEP)

ในปัจจุบัน ประเทศต่างๆ มีการใช้มาตรการทางภาษีที่ลดลง อันเนื่องมาจากการเจรจาเพื่อลดภาษีนำเข้าระหว่างกัน ทั้งภายใต้กรอบ WTO และภายใต้ความตกลงการค้าเสรี (FTA) ต่างๆ อย่างไรก็ตาม กลับพบว่าหลายประเทศมีแนวโน้มในการใช้มาตรการที่มีใช้ภาษี (Non-Tariff Measures: NTMs) มากขึ้นในหลากหลายรูปแบบ เพื่อปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศแทน การใช้ มาตรการทางภาษี จนทำให้มาตรการที่มีใช้ภาษีดังกล่าว กลายเป็นเครื่องมือในการกีดกันทางการค้า ซึ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น และส่งผลกระทบต่อ การค้าระหว่างประเทศ อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้น ในช่วงที่ผ่านมา ประเทศต่างๆ จึงหันมา ให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการใช้ มาตรการที่มีใช้ภาษี เพื่อให้ทุกประเทศได้รับประโยชน์จากการเปิดเสรีทางการค้าระหว่างกันอย่างแท้จริง

ภายใต้ ความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจ ระดับ ภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership: RCEP) ซึ่งประกอบด้วยประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศ (บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เมียนมาร์ ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม) และประเทศคู่เจรจาอีก 6 ประเทศ ได้แก่ จีน อินเดีย เกาหลี ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ได้มีการเจรจาเพื่อเปิดเสรีทางการค้าระหว่างกันอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 2556 โดยมีเป้าหมายให้ความตกลง RCEP เป็นความตกลงที่มีคุณภาพสูง ครอบคลุมทุกมิติทางการค้า รวมถึงมีการ เปิดเสรีทั้งในเชิงกว้างและลึก โดยประเด็นการจัดการ มาตรการที่มีใช้ภาษีในกรอบ RCEP เป็นประเด็นสำคัญ ประเด็นหนึ่งที่ทุกประเทศสมาชิกให้ความสนใจ

แนวคิดในการจัดการมาตรการที่มีใช้ภาษีเป็นรายสาขา ภายใต้กรอบ RCEP

ในการประชุมคณะทำงานด้านการค้าสินค้า ภายใต้การประชุม RCEP-TNC ครั้งที่ 4 เมื่อวันที่ 31 มีนาคม - 4 เมษายน 2557 ณ เมืองหนานหนิง สาธารณรัฐประชาชนจีน ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ได้เสนอเอกสาร Non-Paper เรื่อง Sector-Specific Initiatives on Non-Tariff Measures โดยเสนอแนวคิดให้มีการจัดการมาตรการที่มี ใช้ภาษีเป็นรายสาขา โดยยก สินค้าไวน์ เป็นสินค้านำร่องสำหรับแนวคิดดังกล่าว ทั้งนี้ ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ให้เหตุผลว่า ประเทศสมาชิก RCEP เป็นผู้ส่งออกและนำเข้าไวน์ที่สำคัญของโลก โดยออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และ สิงคโปร์ เป็นผู้ส่งออกหลัก ในขณะที่ญี่ปุ่น จีน ออสเตรเลีย และสิงคโปร์ เป็นผู้นำเข้าหลัก นอกจากนี้ ประเทศ สมาชิก RCEP หลายประเทศ เช่น ออสเตรเลีย จีน อินเดีย ญี่ปุ่น เกาหลี เมียนมาร์ นิวซีแลนด์ ไทย และเวียดนาม ยังเป็นแหล่งผลิตองุ่นสำหรับทำไวน์ที่สำคัญอีกด้วย

ภายใต้แนวคิดในการจัดการมาตรการที่มีใช้ภาษีเป็นรายสาขา ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ เสนอว่า ประเด็นที่ควรให้ความสำคัญสำหรับสินค้าไวน์ คือ การอำนวยความสะดวกด้านการติดฉลาก (Facilitation of

labeling) การรับรองและกระบวนการตรวจสอบและรับรอง (Certification and conformity assessment) และกระบวนการผลิตไวน์ (Wine-making practices)

1. **การอำนวยความสะดวกด้านการติดฉลาก** (Facilitation of labeling) – ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์เสนอให้ประเทศสมาชิก RCEP ใช้ฉลากที่เหมือนกัน (common labeling) สำหรับสินค้าไวน์ เพื่อลดต้นทุนในการผลิตฉลากสำหรับการส่งออกไปยังแต่ละประเทศสมาชิก

2. **การรับรองและกระบวนการตรวจสอบและรับรอง** (Certification and conformity assessment) – ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์เสนอให้ ลดข้อกำหนดสำหรับการรับรอง (certification) ความปลอดภัยทางอาหาร สำหรับสินค้าไวน์ เนื่องจากไวน์เป็นสินค้าที่มีความเสี่ยงด้านการปนเปื้อนต่ำ อยู่แล้ว และให้พิจารณาใช้เกณฑ์ของ Codex ในการจัดทำข้อกำหนดในการรับรองสินค้าไวน์

3. **กระบวนการผลิตไวน์** (Wine-making practices) – เนื่องจากสินค้าไวน์มีกระบวนการผลิตที่ไม่ซับซ้อน ออสเตรเลียและนิวซีแลนด์เสนอให้ ประเทศสมาชิก RCEP จัดทำความตกลงยอมรับร่วม (Mutually Acceptance Agreement) สำหรับสินค้าไวน์ที่ผลิตภายใต้กระบวนการผลิตที่เป็นไปตามข้อกำหนดของประเทศผู้ผลิต ถึงแม้ว่ากระบวนการผลิตไวน์ดังกล่าวอาจไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดของประเทศผู้นำเข้าก็ตาม

ท่าทีของประเทศสมาชิก RCEP ต่อแนวคิดในการจัดการมาตรการที่มีใช้ภาษีเป็นรายสาขา

ประเทศสมาชิก อาเซียนยังมีท่าทีที่แตกต่างกัน ต่อข้อเสนอของออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ในการจัดการมาตรการที่มีใช้ภาษีเป็นรายสาขา โดยประเทศที่สนับสนุนแนวคิดดังกล่าว ได้แก่ **ฟิลิปปินส์** และ **สิงคโปร์** เพราะเห็นว่าเป็นแนวทางที่มุ่งเน้นการจัดการมาตรการที่มีใช้ภาษีได้อย่างเจาะจง และอาเซียนก็ใช้แนวทางนี้ในสาขาอื่นๆ อยู่แล้ว เช่น ผลิตภัณท์เครื่องสำอาง และผลิตภัณท์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น สำหรับประเทศสมาชิกอาเซียนที่ไม่เห็นด้วยกับแนวคิดนี้ ได้แก่ **มาเลเซีย** ซึ่งต้องการให้เน้นการแก้ไข/ปรับปรุงมาตรการที่มีใช้ภาษีในภาพกว้าง (cross-cutting measure) เช่น ปรับปรุงการใช้มาตรการติดฉลาก และ **เวียดนาม** ซึ่งไม่ต้องการหารือในประเด็นนี้ ในส่วนของ **ไทย** แจ้งว่ายังอยู่ระหว่างการหารือในประเทศ และเห็นว่าควรคำนึงถึงความละเอียดอ่อนของสินค้าด้วย เนื่องจากสินค้าไวน์เป็นสินค้าอ่อนไหวต่อภาคประชาสังคม¹

สำหรับประเทศคู่เจรจาอื่นๆ มีท่าทีต่อแนวคิดในการจัดการมาตรการที่มีใช้ภาษีเป็นรายสาขา ดังนี้

1. **เกาหลี** เห็นด้วยกับข้อเสนอของออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ในการจัดการมาตรการที่มีใช้ภาษีเป็นรายสาขา

¹ จากการหารือภายใน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความเห็นว่า การจัดการมาตรการที่มีใช้ภาษีในกรอบ RCEP อาจใช้แนวทางเดียวกับการดำเนินการในเวทีอาเซียน ซึ่งมีการดำเนินการด้านมาตรฐานและการรับรองอยู่แล้ว (เช่น การปรับประสานกฎระเบียบ (harmonization), การจัดทำความตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Agreement: MRA) และการพัฒนาระบบด้านกฎระเบียบ เป็นต้น)

2. อินเดีย เห็นว่ายังเร็วเกินไปที่จะหารือมาตรการที่มีใช้ภาษีที่ใช้กับสาขาใดสาขาหนึ่งเป็นการเฉพาะ
3. ญี่ปุ่น เห็นว่าแนวคิดดังกล่าวต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ เพราะเกี่ยวข้องกับกฎระเบียบหลายด้าน
4. จีน เสนอให้หารือข้อเสนอดังกล่าวในคณะทำงานกลุ่มย่อยด้านมาตรฐาน กฎระเบียบทางเทคนิค และ

กระบวนการตรวจสอบและรับรอง (STRACAP)

สถิติการนำเข้า-ส่งออกสินค้าไวน์ของไทย

ตั้งแต่ปี 2553 มูลค่าการนำเข้า-ส่งออกสินค้าไวน์ของไทยไปยังประเทศต่างๆ ทั่วโลก เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

มูลค่าการนำเข้า-ส่งออกสินค้าไวน์ของไทย				
	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555	ปี 2556
การนำเข้า	27.33	38.69	40.26	41.13
การส่งออก	14.18	19.08	22.68	25.67

ที่มา: World Trade Atlas

หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐฯ

ทั้งนี้ แหล่งนำเข้าไวน์ที่สำคัญของไทย ได้แก่ ฝรั่งเศส ออสเตรเลีย ชิลี สหรัฐฯ และอิตาลี และแหล่งส่งออกที่สำคัญของไทย ได้แก่ เมียนมาร์ กัมพูชา ลาว ฮองกง ญี่ปุ่น และสิงคโปร์

ความเห็นและข้อเสนอแนะ

ด้านการส่งออก ไทยส่งออกสินค้าไวน์ไปยังประเทศสมาชิก RCEP เป็นหลัก โดยเฉพาะในแถบประเทศเพื่อนบ้าน (เมียนมาร์ กัมพูชา และลาว) โดยในปี 2556 ไทยมีมูลค่าการส่งออกสินค้าไวน์ไปยัง 3 ประเทศนี้ เป็น 23.37 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือร้อยละ 91 ของมูลค่าการส่งออกไวน์ทั้งหมด ดังนั้น ไทยจึงน่าจะได้ประโยชน์หากประเทศสมาชิก RCEP ยอมรับแนวคิดในการจัดการมาตรการที่มีใช้ภาษีในสินค้าไวน์ เพราะจะเป็นการเพิ่มการอำนวยความสะดวกทางการค้า และลดต้นทุนในการส่งออกสินค้าไวน์ของผู้ประกอบการไทย ไปยังกลุ่มประเทศสมาชิก RCEP ซึ่งเป็นตลาดส่งออกหลักของไทยอยู่แล้ว รวมถึงจะเป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิตไวน์ของไทยให้ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น

ด้านการนำเข้า หากประเทศสมาชิก RCEP ยอมรับแนวคิดในการจัดการมาตรการที่มีใช้ภาษี ในสินค้าไวน์ สินค้าไวน์จากประเทศสมาชิก RCEP อื่น โดยเฉพาะไวน์จากออสเตรเลีย ซึ่งเป็นแหล่งนำเข้าอันดับที่ 2 ของไทย (มูลค่าการนำเข้า 22.21 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2556) อาจเข้ามาตีตลาดมากขึ้น ทั้งในส่วนของตลาดในประเทศ

และตลาดในประเทศสมาชิก RCEP อื่น นอกจากนี้ ผู้ผลิตสินค้าเครื่องตี้ออลกอฮอล์ชนิดอื่นๆ ของไทย เช่น เบียร์ และสุรา อาจได้รับผลกระทบไปด้วย เนื่องจากผู้บริโภคมอาจเปลี่ยนมาบริโภคไวน์ (ซึ่งคาดว่าจะมีราคาต่ำลงจากการใช้มาตรการที่มีใช้ภาษีที่ลดลง) แทนการบริโภคเครื่องตี้ออลกอฮอล์ชนิดอื่นๆ

ข้อพิจารณาอื่นๆ สินค้าเครื่องตี้ออลกอฮอล์เป็นสินค้าอ่อนไหวต่อภาคประชาสังคม ของไทย การเปิดตลาดและการเพิ่มการอำนวยความสะดวกทางการค้าสำหรับสินค้าในกลุ่มดังกล่าว จึงควรพิจารณาอย่างรอบคอบ และ/หรือควรมีการใช้มาตรการทางภาษีสรรพสามิตในการควบคุมการบริโภคของประชาชนในประเทศควบคู่กันไป ด้วย นอกจากนี้ หากประเทศสมาชิก RCEP ยอมรับแนวคิดในการจัดการมาตรฐาน การที่มีใช้ภาษี เป็นรายสาขา แล้ว ไทยก็ควรผลักดันให้ ประเทศสมาชิก RCEP จัดทำแนวทางในการจัดการมาตรการที่มีใช้ภาษีสำหรับ สาขาอื่นๆ ที่ ไทยน่าจะได้ประโยชน์ เช่น สินค้าอาหารแปรรูป และสินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ให้เป็นสาขานำร่อง ต่อจากสินค้าไวน์ต่อไป

ส่วนมาตรการที่มีใช้ภาษี / สำนักการค้าสินค้า
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
กันยายน 2557